

Σύγκληση του Δ.Σ. του Παγκοσμίου Βήματος Θρησκειῶν και Πολιτισμῶν τῆς ἐν Κύπρῳ Ἱερᾶς Μονῆς Κύκκου

Ὡς ἐν 31^ῃ Μαρτίου 2011 συνήλθαν στὴν πρώτη τους συνεδρία τὰ μέλη τοῦ Δ.Σ. τοῦ Παγκοσμίου Βήματος Θρησκειῶν καὶ Πολιτισμῶν ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Προέδρου, τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτη Κύκκου καὶ Τηλλυρίας κ.κ. Νικηφόρου. Κατὰ τὴ συνάντηση ἔγινε ἀνάγνωση καὶ μελέτη τοῦ Καταστατικοῦ καὶ τῶν Κανονισμῶν τοῦ Βήματος, ἀνταλλάγηκαν ἀπόψεις, ἀποφασίσθηκαν συγκεκριμένες μελλοντικὲς ἐκδηλώσεις καὶ ἔγινε ἀποτίμη-

ση τοῦ πρώτου Συνεδρίου, τὸ ὁποῖο εἶχε ὡς θέμα τὴν εὐθανασία. (Γιὰ τὸ Συνέδριο κάναμε ἀναφορά πῶς κατωτέρω). Τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἀπαρτίζονται κληρικοί, ἀκαδημαϊκοί, καὶ ἄλλες προσωπικότητες τῆς πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς.

Μπορεῖτε νὰ πληροφορηθεῖτε γιὰ τὶς δραστηριότητες τοῦ Παγκοσμίου Βήματος Θρησκειῶν καὶ Πολιτισμῶν στὴν ἴστοσελίδα: <http://www.religionscultures.org>

Ἐπιστημονικὴ Ἡμερίδα τοῦ Παγκοσμίου Βήματος Θρησκειῶν καὶ Πολιτισμῶν μὲ θέμα τὴν Εὐθανασία

● Τοῦ δρος Χαράλαμπου Γ. Χοτζάκογλου
Διευθυντοῦ τοῦ Παγκοσμίου Βήματος Θρησκειῶν καὶ Πολιτισμῶν τῆς ἐν Κύπρῳ Ἱερᾶς Μονῆς Κύκκου

πραγματοποιήθηκε τὴν Κυριακὴ 23 Ἰανουαρίου στὸ Πολιτιστικὸ Ἰδρυμα Ἀρχάγγελος ἡ ἐπιστημονικὴ Ἡμερίδα τοῦ Παγκοσμίου Βήματος Θρησκειῶν καὶ Πολιτισμῶν τῆς ἐν Κύπρῳ Ἱερᾶς Μονῆς Κύκκου, μὲ θέμα: «Εὐθανασία: ἰατρικὴ, νομικὴ καὶ θεολογικὴ

προσέγγιση». Ἡ Ἡμερίδα στέφθηκε ἀπὸ μεγάλη ἐπιτυχία, στὴν ὁποία συνέβαλαν τόσο τὸ ἐπιστημονικὸ κῦρος τῶν ὁμιλητῶν, ὅσο καὶ ἡ ποσοτικὴ ἀλλὰ καὶ ποιοτικὴ προσέλευση τῶν Συνέδρων.

Τὶς ἐργασίες τῆς Ἡμερίδας ἀνοίξε ὁ Μητροπολίτης Κύκκου καὶ Τηλλυρίας, κ.κ. Νικηφόρος, ἀπευθύνοντας τὸν παρακάτω χαιρε-

Πανιερώτατοι,
Αἰδεσιμολογιώτατοι,
Ἑλλογιμώτατοι κ.κ. Καθηγητές,
Ἀγαπητοὶ Σύεδροι,
Κυρίες καὶ Κύριοι,

Μὲ ἐγκάρδια συναισθήματα ἀγάπης καὶ ἐκτίμησης βρίσκομαι σήμερα στὸ βῆμα αὐτό, γιὰ νὰ ἀπευθύνω χαιρετισμὸ στὴν ἐπιστημονικὴ αὐτὴ ἡμερίδα, ποὺ διοργανώνεται ἀπὸ τὸ Παγκόσμιο Βῆμα Θρησκειῶν καὶ Πολιτισμῶν τῆς κατ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μονῆς Κύκκου, καὶ ποὺ θὰ ἀσχοληθεῖ μὲ ἓνα παγκόσμιο, ἀμφιλεγόμενο καὶ πολυπλοκο, ἀκανθῶδες πρόβλημα τῆς Βιοθικῆς, τὴν Εὐθανασία.

Μὲ τὴ λέξη «εὐθανασία» δὲν ἐννοοῦμε ἀσφαλῶς τὸν ἐνδοξο θάνατο, ὅπως ἐννοοῦσαν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες. Ἐννοοῦμε τὴν ἐπίσπευση τοῦ θανάτου προκειμένου νὰ τεθεῖ τέλος σ' ἓνα ἀργὸ ἐπώδυνο, φρικτὸ τέλος.

Ἡ σημερινὴ ἐρμηνεία τοῦ ὅρου «εὐθανασία» σημαίνει τὴν πρόκληση ἀνώδυνου θανάτου ἀπὸ ἀγάπη καὶ εὐσπλαχνία σὲ ἀνθρώπους, ποὺ βρίσκονται στὸ τελευταῖο στάδιο ἀνίατης

ἀσθένειας, ἢ βαρυτάτου τραυματισμοῦ, ἢ προχωρημένης ἐπώδυνης γεροντικῆς ἡλικίας, μὲ σκοπὸ τὸν τερματισμὸ τῆς ὀδύνης ἐνὸς ἀβίωτου βίου πάσχοντος ἀνθρώπου, ποὺ ἰκετεύει τοὺς πάντες γιὰ τερματισμὸ τῶν δεινῶν του.

«Εὐθανασία» κατὰ τὸ λεξικὸ τοῦ Γ. Μπαμπινιώτη θὰ πεῖ ὅσο τὸ δυνατό καλύτερος, εὐκολότερος καὶ πιὸ ἀνώδυνος θάνατος. Κατὰ δὲ τὸ ἑλληνικὸ Ποινικὸ Δίκαιο: «Εὐθανασία εἶναι ἡ σύντηξη τῆς ἐπιθανατίου ἀγωνίας ἐνὸς ἐπώδυνως θνήσκοντος».

Ἔχουμε διάφορες μορφές εὐθανασίας,

ὅπως τὴν ἐνεργητικὴ εὐθανασία, τὴ σκόπιμη δηλαδή παρέμβαση γιὰ τὴν ἀπαλλαγὴ τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ ἀνίατη ἀσθένεια, ἢ ἀνυπόφορους σωματικούς, ἢ ψυχικούς πόνους, τὴν παθητικὴ εὐθανασία, πού ὀρίζεται ὡς διακοπὴ προσφορᾶς τῶν μέσων ἐπιβίωσης γιὰ τὸν ἴδιο σκοπὸ, καί τρίτο τὴν προληπτικὴ ἢ εὐγονικὴ εὐθανασία, πού ἐφαρμόζεται γιὰ τὴν ἀπαλλαγὴ τῆς κοινωνίας ἀπὸ σωματικῶς ἀνάπηρα ἢ διανοητικῶς καθυστερημένα ἄτομα.

Ὁ πρῶτος, πού χρησιμοποίησε τὸν ὄρο «εὐθανασία», μεταφράζοντας αὐτοῦσια τὴν ἑλληνικὴ λέξη, ἀλλὰ μὲ τὴν ἐννοια τῆς ἀνώδυνης ἐπίσπευσης τοῦ θανάτου προσώπου, πᾶσυχοντος ἀπὸ ἐπώδυνη ἀνίατη ἀσθένεια, εἶναι ὁ Ἄγγλος φιλόσοφος Ρότζερ Μπέικον (1220-1292). Ἀπὸ τότε ἄρχισε καί συνεχίζεται μιά ἱατρική, νομική, φιλοσοφικὴ καί θεολογικὴ ἀντιπαράθεση χωρὶς ἀκόμα τὴν κατάληξη σ' ἕνα κοινῆς ἀποδοχῆς συμπέρασμα.

Σήμερα ἄλλοι δέχονται τὴν εὐθανασία ὡς λύτρωση καί ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὸ μαρτύριο τοῦ πόνου, καί ἄλλοι τὴν καταγγέλλουν, ὡς συνδυασμὸ φόνου καί αὐτοχειρίας. Μερικοὶ ἱατροὶ τὴ δέχονται, οἱ πλεονεκτήματα ὅμως τὴν ἀποκηρύσσουν ὡς ὕβρη κατὰ τοῦ Θεοῦ καί ὡς ἔγκλημα μὲ ἀπρόβλεπτες ἐξελίξεις, καί τὴν ἀπορρίπτουν, ὡς ἀντίθετη μὲ τὸν ὄρκο τοῦ Ἱπποκράτη καί τὴν ἱατρικὴ δεοντολογία.

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἀντίθετη σὲ ὅποια δὴποτε μορφὴ πρακτικῆς τῆς εὐθανασίας καί γιὰ ὅποιονδήποτε λόγο. Λέχθηκε, καί πολὺ σωστά, ὅτι ἡ πρακτικὴ τῆς εὐθανασίας εἶναι δυνατὸ νὰ ὀδηγήσει τὸν γιατρό ἀπὸ ἐγγυητὴ καί θεματοφύλακα τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς σ' ἕνα δῆμιο. «Ἡ εὐθανασία σήμερα... ἡ γεροντοκτονία αὐριο», εἶχε διακηρύξει ὁ Γάλλος καθηγητὴς

Renè Gutman.

Ὅμως, πέρα ἀπ' ὅλα αὐτὰ, ὑπάρχει μιά θεϊκὴ ἐντολὴ πού προστάζει: «οὐ φονεύσεις». Ἐπομένως μόνον ὁ Θεός, πού «ἐτάζει καρδίας καί νεφρούς», γνωρίζει τὴν κατάλληλη στιγμή τῆς ἐκδημίας τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἐπέμβαση τοῦ ἀνθρώπου στὴν κατάργηση τῆς ζωῆς εἶναι σφετερισμὸς θεοῦ δικαιοῦματος. «Γιὰ μένα», ἔγραφε ὁ ἀγνωστικιστὴς Lobesque, τὸ «οὐ φονεύσεις» δὲν εἶναι μονάχα μιά προσταγὴ τῆς Ἐκκλησίας. Ρυθμίζει τὴν τάξη τῆς οἰκουμένης. Καί κάθε φορά πού ἡ ἐντολὴ αὐτὴ ἀπαιτεῖται γιὰ ὅποιονδήποτε λόγο, αὐτὴ ἡ τάξη διαταράσσεται ἐπικίνδυνα». Ὁ ἄρρωστος, εἶχε διακηρύξει ὁ Γάλλος καθηγητὴς Debre, πρέπει νὰ εἶναι σεβαστὸς σ' ὁλόκληρη τὴν τροχιά τῆς ζωῆς του, ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή τῆς γονιμοποίησής του, ὡς τὸ τέλος τῆς ὑπάρξεώς του. Ὁ σεβασμὸς τῆς ζωῆς εἶναι μιά κατάκτηση τοῦ πολιτισμοῦ, καί ἡ περιφρόνηση τῆς ζωῆς, ὅπως στὴν ἔκτρωση (καί γενικὰ στὴν εὐθανασία), εἶναι ἐπ'ἀνοδος στὴ βαρβαρότητα.

Ἡ Ἐκκλησία δέχεται τὴν εὐθανασία ἀπὸ τὸν Θεό, καί ὄχι ἀπὸ τὸν ἀνθρώπο. Ἡ ζωὴ μας ἀποτελεῖ ὑπέροστο δῶρο τοῦ Θεοῦ, ἡ ἀρχὴ καί τὸ τέλος τοῦ ὁποῦ βρισκόμαστε στὰ χέρια Του καί μόνον. Αὐτὸς καί μόνον εἶναι ὁ ἐξουσιαστὴς τῆς ζωῆς καί τοῦ θανάτου. Ἡ Ἐκκλησία δὲν κάνει λόγο γιὰ ἕνα ἀνώδυνο, ἀξιοπρεπὴ θάνατο, ὅπως κάνει ἡ κοσμικὴ ἀντίληψη. Ἡ Ἐκκλησία κάνει λόγο γιὰ μιά δική της εὐθανασία, ὅπως καθορίζεται στὴν αἴτηση: «Χριστιανὰ τὰ τέλη τῆς ζωῆς ἡμῶν, ἀνώδυνα, ἀνεπαίσχυντα, εἰρηνικά καί καλὴν ἀπολογίαν τὴν ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ αἰτησώμεθα».

Ἄγαπῆτοί Σύνεδροι,

Κανένας δὲν θὰ ἰσχυριστεῖ ὅτι ὁ πόνος καθ' ἑαυτὸν εἶναι κάτι τὸ εὐκόλο ἀποδεκτό. Ὁ πιστὸς ὅμως χριστιανὸς μπορεῖ νὰ μεταμορφώσει τὸν πόνον μὲ τὴν ὑπομονή του, νὰ τὸν κάνει εὐπρόσδεκτη θυσία στὸν Θεό, νὰ τὸν μεταβάλλει μὲ τὴν ἀγόγγυστη καρτερία του σὲ μιά προσφορὰ στὴν ἀνθρωπότητα, μιμούμενος ἔτσι τὸν Θεάνθρωπο Λυτρωτὴ μας Χριστό, πού ἀποτελεῖ τὸ πρότυπο τοῦ κάθε χριστιανοῦ. Ὁ Χριστὸς ἀποδέχθηκε νὰ ἀντιμετωπίσει τὸν πόνον καί τὴν ὀδύνη. Δέχθηκε καρτερικὰ τὸ βασανιστικὸ μαρτύριο τοῦ σταυροῦ καί τοῦ ἐπώδυνου φρικτοῦ θανάτου. Ἀκολούθησε ὅμως μετὰ ἀπ' ὅλα αὐτὰ ἡ Ἀνάσταση καί ὁ θρι-

αμβὸς Του ἐπὶ τοῦ θανάτου καί τῆς ἁμαρτίας, γι' αὐτὸ καί μᾶς συμβουλεύει νὰ ἀντιμετωπίζουμε καί ἐμεῖς τὸν πόνον μὲ πίστη καί ἀγάπη πρὸς Αὐτὸν καί μὲ ὑπομονὴ καί καρτερία.

Σὲ τελευταία ἀνάλυση τὸ πρόβλημα τῆς εὐθανασίας εἶναι πρόβλημα θεωρήσεως τοῦ ἀνθρώπου. Πῶς τοποθετούμεθα γενικότερα ἀπέναντι στὸν ἀνθρώπο; Ποιὸς εἶναι ὁ προορισμὸς του; Τί εἶναι γιὰ μᾶς ἡ ζωὴ καί οἱ δοκιμασίες της; Πῶς νιώθουμε τὴν ὑπαρξιακὴ ἀγωνία μπροστὰ στὴ σκέψη τοῦ θανάτου;

Ὁ ἀνθρώπος εἶναι αἰώνιος, πράγμα τὸ ὁποῖο σημαίνει ὅτι δὲν τελειώνει μὲ τὸν φυσικὸ θάνατο, ἀλλὰ ἔχει συνέχεια. Ἡ ζωὴ ἐπεκτείνεται καί μετὰ τὸν θάνατο, ὅποτε ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο ζεῖ καί πεθαίνει κανεὶς ἔχει συνέπεια στὴν αἰώνια ὑπαρξή του. Χρέος μας λοιπὸν εἶναι αὐτὲς τὶς δύσκολες ὥρες τοῦ θανάτου νὰ τὶς ἀντιμετωπίζουμε καρτερικά, μὲ τὸ ὄραμα τῆς αἰωνιότητος καί τὴν προσδοκία τῆς κοινῆς ἀναστάσεως, γιατί τότε ὁ θάνατος γίνεται εἰρηνικὸς καί γαλήνιος.

Κυρίες καί Κύριοι,

Τὰ θέματα βιοηθικῆς, ὅπως ἡ εὐθανασία, ἀπτονται ἠθικῶν, κοινωνικῶν, νομικῶν καί θεολογικῶν ζητημάτων, καί ἐγγίζουν ὑψίστα σημεῖα τῆς ὑπαρξῆς μας, γι' αὐτὸ καί χρειάζεται νὰ ἀκούγεται καί ἡ φωνὴ τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ παρούσα ἐπιστημονικὴ ἡμερίδα εὐθανασίας, πού ὀργανώνεται ἀπὸ τὸ Παγκόσμιο Βῆμα Θεραπευτικῶν καί Πολιτισμῶν, δηλαδή ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, ἀποβλέπει στὴν ἐνημέρωση τοῦ λαοῦ πάνω σὲ δύσκολα, σύγχρονα ζητήματα, καί στόχο ἔχει νὰ διατηρήσει σὲ πνευματικὴ ἐγρήγορη τὶς συνειδήσεις τῶν πιστῶν, οἱ ὁποῖες τὰ τελευταῖα χρόνια ἀμβλύνονται, ἐνῶ τὰ ἠθικά κριτήρια πάνω σὲ διάφορα θέματα ταυτόχρονα ἀλλοιώνονται. Πολὺ σωστά τονίζεται ἀπὸ πολλοὺς ὅτι ὑπάρχει σήμερα ἀνάγκη ποιμαντικῆς κάλυψης, ὄχι μόνον τῶν ἀσθενῶν τελικοῦ σταδίου καί τῶν συγγενῶν τους, ἀλλὰ καί τῶν ἱατρῶν καί τῶν νοσηλευτῶν τους, καθὼς ἐπίσης καί τῆς κοινωνίας γενικότερα.

Ἡ παρούσα ἐπιστημονικὴ ἡμερίδα μὲ ἀντικειμενικότητα καί ὑπευθυνότητα θὰ μελετήσει τὸ πολυδιάστατο πρόβλημα τῆς εὐθανασίας, καί μὲ σοβαρότητα θὰ συντελέσει στὴν ἐνημέρωση τοῦ λαοῦ καί στὴν εὐαισθητοποίηση τῶν ὑπευθύνων, πού χειρίζονται τὰ θέματα τῆς ζωῆς καί τοῦ θανάτου, ὥστε μὲ συναίσθηση

εὐθύνης νὰ ἀντιμετωπίζουν τὶς πιὸ ἱερὲς καί ἐπώδυνες στιγμὲς τῆς ζωῆς τῶν συνανθρώπων τους τὶς ὥρες τοῦ πόνου, τῆς ἀρρώστειας καί τοῦ ἐπικείμενου τέλους.

Ἡ εὐθανασία δὲν εἶναι εὐκόλο καί ἀπλὸ ζήτημα. Πρέπει νὰ ἀπαντηθοῦν τὰ ἐρωτήματα: Νομιμοποιούμεστε νὰ ἀφαιρέσουμε μιά ἀνθρώπινη ζωὴ, ἀκόμα καί ὅταν ὁ ἀσθενὴς ζεῖ τὶς τελευταῖες ἐπώδυνες καί φρικτὲς στιγμὲς του; Ἡ νομιμοποιούμεστε νὰ διατηρήσουμε τὴ ζωὴ ἐνός ἀρρώστου, πού ἡ ἐπιστήμη δὲν τοῦ δίνει καμμιά ἐλπίδα καί στηρίζεται μόνον στὴ λειτουργία κάποιου μηχανήματος, τὸ ὁποῖο διαιωνίζει μιά μὴ ἀναστρέψιμη ἐπώδυνη κατάσταση; Τί εἶναι ἡ εὐθανασία; Λύτρωση, ἔγκλημα, φόνος, αὐτοχειρία ἢ ἀγάπη, φιλευσπλαγχνία, δικαίωμα, ἀξιοπρέπεια καί βοήθεια;

Εἶμαι βέβαιος πὼς μέσα ἀπὸ τὶς ἐμπεριστατωμένες εἰσηγήσεις τῶν καταξιωμένων ἐπιστημόνων, πού πρόθυμα ἀποδέχθηκαν τὴν πρόσκλησή μας καί συμμετέχουν στὴν ἡμερίδα αὐτή, θὰ καλυφθοῦν πολλὲς πλευρὲς αὐτοῦ τοῦ σοβαροῦ καί κρίσιμου θέματος καί θὰ ἀρθρωθοῦν κάποιες ἀπαντήσεις στὰ σοβαρὰ αὐτὰ ἐρωτήματα τῶν καιρῶν μας. Θεομόρφως εὐχαριστῶς ἐκφράζουμε στὸν Πρόεδρο τῆς παρούσης Συνεδρίας Χρῆστο Οἰκονόμου, Ἀντιπρόεδρο τοῦ Παγκοσμίου Βήματος Θεραπευτικῶν καί Πολιτισμῶν καί καθηγητὴ τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, στοὺς ἀγαπητοὺς ἐν Χριστῷ ἀδελφοὺς, Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Μεσογαίας καί Λαυρεωτικῆς κ. Νικόλαο καί Αἰδεσιμολογιώτατο πρωτοπρεσβύτερο πατέρα Ἀθανάσιο Γκίκα, ὅσο καί στοὺς κ.κ. καθηγητὲς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Νικόλαο Μπιτζιλέκη καί Ἐλισάβετ Καστανίδου-Συμεωνίδου, καθὼς ἐπίσης στὸ Δρα Δημήτριο Ματάμη, Διευθυντὴ ΜΕΘ (Μονάδας Ἐντατικῆς Θεραπείας) Νοσοκομείου Παπαγεωργίου Θεσσαλονίκης, ἅπαντας ἄριστους γνώστες τῶν θεμάτων εὐθανασίας, πού θὰ μᾶς ἀναπτύξουν.

Τέλος συχαίρω καί ἐπαινῶ τοὺς διοργανωτὲς τῆς ἐπιστημονικῆς αὐτῆς ἡμερίδας, διευθυντὴ, ἐρευνητὲς καί γραμματειακὸ προσωπικὸ τοῦ Παγκοσμίου Βήματος Θεραπευτικῶν καί Πολιτισμῶν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μονῆς Κύκκου, ἀλλὰ καί ὅλους ἐσᾶς, πού εἶχατε τὴν εὐγενικὴ καλωσύνη νὰ ἀνταποκριθεῖτε στὴν πρόσκλησή μας καί νὰ παρευρίσκεστε σήμερα ἐδῶ. Εὐχομαί ἡ συγκομιδὴ νὰ εἶναι πλούσια.

Ακολούθησε ὁ δρ *Χαράλαμπος Γ. Χοτζάκογλου*, Διευθυντῆς στὸ Παγκόσμιο Βῆμα Θρησκευτῶν καὶ Πολιτισμῶν τῆς ἐν Κύπρῳ Ἱερᾶς Μονῆς Κύκκου, ὁ ὁποῖος, ἀφοῦ καλωσόρισε τοὺς συνέδρους, οἱ ὁποῖοι εἶχαν κατακλύσει κυριολεκτικὰ τὴν αἴθουσα, μίλησε μὲ θέμα: «*Εὐθανασία. Εἰσαγωγή στὴν προβληματικὴ τοῦ θέματος*». Στὴν ὁμιλία του ἀναφέρθηκε στὴν προέλευση καὶ στὸ περιεχόμενο τοῦ ὄρου, προχώρησε στὴν ἱστορικὴ προσέγγιση τῆς ἔννοιας καὶ παρουσίασε, τὸ πῶς τὴν ἐννοοῦσαν στὴν Ἀρχαία Ἑλλάδα καὶ τί περιεχόμενο ἔλαβε στὴν Παλαιὰ Διαθήκη καὶ στὴν ἐν γένει Χριστιανικὴ Γραμματεία. Ἰδιαίτερη ἀναφορὰ ἔγινε γιὰ τὸ θέμα τῆς Εὐθανασίας καὶ τὴν ἀντιμετώπισή του ἀπὸ τὴ ναζιστικὴ Γερμανία. Ὁ διευθυντῆς τοῦ Παγκοσμίου Βήματος Θρησκευτῶν καὶ Πολιτισμῶν ἔκλεισε τὴν παρουσίασή του, παραθέτοντας τὰ προβαλλόμενα ἐπιχειρήματα ὑπὲρ καὶ κατὰ τῆς Εὐθανασίας.

Τὴν προσέγγιση τῆς Εὐθανασίας ἀπὸ ἰατρικῆς πλευρᾶς παρουσίασε ὁ ἰατρός δρ *Δημήτριος Ματάμης*, διευθυντῆς ΜΕΘ τοῦ Νοσοκομείου Παπαγεωργίου στὴ Θεσσαλονίκη, ὁ ὁποῖος μίλησε μὲ θέμα: «*Εὐθανασία: ἰατρικὴ δεοντολογία καὶ πράξη*». Ὁ δρ Ματάμης μίλησε μέσα ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ, ἀλλὰ καὶ τὴ διεθνή ἐμπειρία, γιὰ τὸ δίλημμα, τὸ ὁποῖο ἀντιμετωπίζουν οἱ ἰατροὶ σὲ ἀντίστοιχες περιπτώσεις, τὶς ὑποκατηγορίες, οἱ ὁποῖες μποροῦν νὰ ἐνταχθοῦν στὸν ὄρο «Εὐθανασία». Παράλληλα, παρουσίασε στατιστικὰ στοιχεῖα ἀσθενῶν καὶ τῶν πρακτικῶν, ποὺ ἀκολουθοῦν, ἀνάλογα μὲ τὸ θρήσκευμα ἢ τὴν Ὁμολογία τους καὶ ἀναφέρθηκε ἐπίσης στὴν ἰατρικὴ δεοντολογία καὶ στὴ Βιοηθική.

Τὸ θέμα ἀπὸ νομικῆς σκοπιᾶς παρουσίασε ἡ καθηγήτρια τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ ΑΠΘ, δρ *Ἐλισάβετ Καστανίδου-Συμεωνίδου*, ὑπὸ τὸν

τίτλο: «*Ἡ Εὐθανασία ὡς πρόβλημα τοῦ Ποινικοῦ Δικαίου*». Ἡ εἰσγηγίτρια ἀνέλυσε τὶς νομικὲς κυρώσεις γιὰ τὴ συμμετοχὴ σὲ αὐτοκτονία καὶ ἀνθρωποκτονία μὲ συναίνεση καὶ γιὰ τὴν παράλειψη νὰ παραταθεῖ ἡ ζωὴ, ἐφόσον αὐτὸ εἶναι δυνατόν. Παράλληλα παρουσίασε τὸ νομικὸ πλαίσιο καὶ τὶς προβλεπόμενες κυρώσεις σὲ διάφορες χώρες.

Ἐεκινῶντας ἀπὸ τὴ νομικὴ διάσταση, ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Νομικῆς τοῦ Α.Π.Θ., καθηγητῆς *Νικόλαος Μπιτζιλέκης* ἀνέπτυξε καὶ τὴ φιλοσοφικὴ θεώρηση τοῦ θέματος, ὑπὸ τὸν τίτλο: «*Οἱ ἔννοιες τοῦ θανάτου καὶ τῆς ζωῆς ἀπὸ νομικὴ καὶ φιλοσοφικὴ ἄποψη*».

Τὴ θεολογικὴ προσέγγιση τῆς εὐθανασίας ἀνέλυσε ὁ Πρωτοπρεσβύτερος π. *Ἀθανάσιος Γκίκας*, ἀναπληρωτῆς καθηγητῆς τοῦ Τμήματος Ποιμαντικῆς καὶ Κοινωνικῆς Θεολογίας τοῦ ΑΠΘ, μὲ θέμα: «*Ζωή, Θάνατος, Δοξασμός. Ποιμαντικὴ προσέγγιση τῶν ζητημάτων τῆς εὐθανασίας*».

Τὴν Ἡμερίδα ἔκλεισε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς, κ. *Νικόλαος*, ὁ ὁποῖος μίλησε μὲ θέμα: «*Ἡ ποιμαντικὴ ἀντιμετώπιση τοῦ τελικοῦ σταδίου*». Ἀνέλυσε τὸ θέμα ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς ποιμαντικῆς, τονίζοντας ὅτι εἶναι τὸ πρόβλημα τοῦ πόνου, ποὺ ὀδηγεῖ στὴ σκέψη τῆς Εὐθανασίας. Ἄν ἐπομένως ὁ πόνος μετριασθεῖ, τότε ἀπομακρύνεται ἡ σκέψη τῆς Εὐθανασίας. Ἀντίδοτο ἐπομένως στὸ πρόβλημα μπορεῖ νὰ ἀποτελέσει ἡ ἀγάπη.

Παρέμβαση στὴν Ἡμερίδα ἔκανε ὁ δρ *Ἰωάννης Μπέκος*, Εἰδικὸς Ἐπιστῆμων τοῦ Πανεπιστημίου Κύπρου, ἐνῶ ἀκολούθησε συζήτηση, τὴν ὁποία συντόνισε ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Ποιμαντικῆς καὶ Κοινωνικῆς Θεολογίας τοῦ ΑΠΘ, Καθηγητῆς *Χρῆστος Οἰκονόμου*.

Τὸ Παγκόσμιο Βῆμα Θρησκευτῶν καὶ Πολιτισμῶν ἐπέδωσε στοὺς αἰτηθέντες συνέδρους Βεβαίωση Παρακολούθησης.

Τὰ κείμενα τῶν ὁμιλιῶν, πλούσιο φωτογραφικὸ καὶ ὁπτικοακουστικὸ ὕλικὸ τῆς ἐκδήλωσης ἔχει ἀναρτηθεῖ στὴν ἴστοσελίδα τοῦ Παγκοσμίου Βήματος Θρησκευτῶν καὶ Πολιτισμῶν τῆς ἐν Κύπρῳ Ἱερᾶς Μονῆς Κύκκου: <http://www.religionscultures.org/en/drastiriotites/imerides>